Thorsten Jonsson gripande hedrad i Hoppets kapell

Renhet, enkelhet präglade Thorsten Jonssons jordfästning. Den borgerliga begravningen förrättades av den hortgångnes närmaste vän, Eyvind Johnson.

Grupper av vänner och kamrater stod redan långt före aktens och samtalade i den klara augustimorgonens solsken på samlingsplatsen utanför Hoppets kapell på Skogskyrkogården. Allt fler och fler kom för att ta avsked: författare och förlagsmänniskor, målare och skulptörer och musiker och tidningsfolk, vetenskapsmän, representanter för filmens och teaterns värld och för rättsväsendet. Nästan alla områden av det svenska kulturlivet var företrädda. Gruppernа började röra sig mot kapellet, de bar den ljusa renheten utifrån med sig in i det lugna rummet. Orgeln spelade Bach. Levande ljus lyste över den bruna kistan med alla sommarens blommor omkring.

Så tonade musiken bort och Eyvind Johnson reste sig. Med en stämma som snart nådde fasthet förrättade han jordfästningen genom att läsa den dikt som finns återgiven vid sidan av denna artikel, och därmed vigde han Thorsten Jonsson, arbetsmannen, till den sista vilan "i dina älskades och i dina vänners namn".

Det var en kort, starkt gripande ceremoni, och en av diktens rader dröjde sig särskilt länge kvar: "ur ditt korta liv växer din långa Legend".

Tre var talens rad, det hade så bestämts. Utom Eyvind Johnson talade professor Tingsten och dr Ivar Harrie — båda talen kan lässas in extenso här bredvid. Efter talen ljöd åter Bachtoner från orgeln, de förstaglade lysnade på sina platser och kistan stod kvar — den sänktes aldrig ned, som sed brukar vara. Efter en stund gick man fram till kistan med sina blommor och lämnade så kapellet för att åter mötas av solljuset därutanför.

I den rika blomstergården märktes kransar från Dagens Nyheters AB, Kamraterna i Dagens Nyheters redaktionsklubb, Vännerna på Dagens Nyheters ekonomiavdelning, Expressens redaktionsklubb, Kamraterna vid Bonniers konversationslexikon, Tidningen Vi, Vännen i Readers Digest Stockholm Pleasantville, Ahlén & Akerlunds förlag, Publicistklubben, Svenska journalistföreningens Stockholmskrets, Den Norske Forfatterforening, Svenska institutet, Ordförandeen i XI:e avdelningen och Kamraterna i nämndemannagruppen samt Scandinavian Airlines System Inc.

Den betygsnes minne hade även hyllats med gåvor till Blomsterfonden.

AVSKEDSORD TILL THORSTEN

Han var i forsens virvel och han levde eldens liv,
säger du själv i din dikt Legend.

Ja, du var i forsens virvel, du levde eldens liv
i det som snart, snart blir
legenden om Thorsten, vår vän.

Du sökare och du finnare,
du forskare och förklarare,
du arbetsman.

Nu sover du, diktare, i sommarens fullhet.
Allt längre in i sömnen sjunker du.
allt längre bort från oss,
du arbetsman.

Du har börjat din vila, resenär,
du reser bort mot din vila,
bort,
du resenär, du arbetsman.

Nej, ännu är du hos oss.
Ännu hör vi din röst i vårt öra
— den milt övertalande
— eller den hos mannen som brusar upp
ett kort ögonblick,
strax innan hans vänliga, förstående leende
kommer tillbaka.

Ännu vilar din blick på oss.
Din blick med all sin förståelse.

Ännu kan vi se dina rörelser,
dina fina och starka händers rörelser.
Du lyfter de tunga och svåra tingen
varsamt,
varsamt.

Ännu är du hos oss,
länge blir du hos oss,
ur ditt korta liv bland oss växer din långa Legend,
du resenär,
du arbetsman.

Du Thorsten, vår vän:
I dina älskades och i dina vänners namn
viger jag dig åt vilan.

Vi lämnar din kropp åt elden,
åt jorden och rymden och havet.

Vi tar farvål av dig — du ännu, du länge närvarande.

Vi lämnar dig åt vilan,
du arbetsman.

Eyvind Johnson

Eyvind Johnson talar vid Thorsten Jonssons kista.

Den idealiske tidningsmannen

Då Thorsten Jonsson efter några år som korrespondent i Amerika började sitt arbete på Dagens Nyheters redaktion var kanske flera av hans kamrater — och i varje fall jag själv — benägen att i honom se en författare, en betydande och originell författare, som en smula vid sidan av sitt egentliga yrke ägnade sig åt journalistik. Det var ett misstag. Han hade arbetskraft och intresse tillräckligt för att vara tidningsman likaväl som författare. Hans publicistiska verksamhet var inte heller begränsad till den avdelning för kultur och litteratur vars chef han blev. Han var engagerad i allt som gällde tidningen; sedan unga år kände han sig som en yrkesman, och ingen kunde i högre grad företräda den allsidighet i kunskaper och inriktning, den vilja att pröva skilda former av arbete som utmärker den idealiske tidningsmannen. Hans reportage, hans litterära notiser, hans stora kulturartiklar formades med samma iver; hans intresse gällde samtidigt den moderna litteraturen och naturvetenskapen.

Många egenskaper gjorde honom till en alltmer lysande journalist. Hans arbetsamhet och hans arbetskraft syntes omåttliga, men det fanns häri intet av hets och oro; han trivdes med att ha stora och skilda uppgifter att bemästra, och efter en lång dag av manuskriptgranskning och tekniska bestyr kunde han läsa och skriva till långt in på natten för att morgonen därpå börja med samma friska humör, samma glädje, samma förmåga att ge andra trevnad. Han fördjupade ständigt sina kunskaper; vad han skrev om var blott en del av vad han läste. Hans stil blev ett alltmer fulländat instrument för hans önskan att klarlägga och vägleda utan onödiga ornament; han saknade i en ovanlig grad benägenhet att själv lysa på bekostnad av de ämnen och de författare han behandlade.

Dessa egenskaper var betydande, men publicisten Thorsten Jonsson växte till stora mått främst genom den redbarhet som låg bakom allt hans arbete. Jag avser därmed inte bara en hederlighet som innebär att han skrev vad han mente och intet annat än det han menade. Hans redbarhet innebar en ständig omprövning, en ständig självranskan, det var en sådan redbarhet som höjer sig till det märkliga, det allt dominerande draget — en stor och ljus egenskap, som kommer annat att te sig smått.

Av sina kamrater var han älskad — för sin vänlighet, för att han alltid hade tid att lyssna och råda, för sin generositet. Det var inte en vänlighet av den sorten som blott är en välvillig tolerans, den hade ej heller inslag av vilja att bli popular; den var varm, levande och naturlig, som allt hos denna människa utan svek. Kanske kan jag mer än andra medlemmar i kamratkretsen vittna om hur starkt han framhöll andras förtjänster och hur ovillig han var att erkänna andras fel. Han var en god människa. Han framstod för oss också som en harmonisk och lycklig människa. Om denna harmoni och denna lycka var omedelbara gåvor av naturen eller en efter strider vunnen triumf visste vi inte. Men vi visste att allt detta gav oss själva på en gång eggelse och trygghet. Med människor som Thorsten kan man inte bli helt pessimist, helt skeptiker; de ger livet värden som intet kan utplåna.

HERBERT TINGSTEN

Bidrag till forskare för kongressresor

Åtta forskare har beviljats statsbidrag till utrikes kongressresor eller studier i utlandet.

Professor Erik Stenstö vid riksmuseets paleontologiska avdelning har fått stabbidrag med 1,500 kr. för att under september delta i Pallontologische Gesellschafts årsmöte i München och i en exkursion till Eifelområdet i västra Tyskland samt för studier i museerna i Paris, Lille och Bryssel.

Professor Arne Beurling, Uppsala, får 2,000 kr. i resebidrag för att som Svenska nationalkommitténs för matematik delegat delta vid det möte i New York, som kommer att hållas 27—29 augusti för att hålla en internationell matematisk union.

Professor Arne Fredga, Uppsala, har fått resebidrag för att delta i Sjunde nordiska kemistmötet i Helsingfors 21—25 augusti och där hålla ett vetenskapligt föredrag inom sektionen för organisk kemi.

Professor Ivan Engnell, Uppsala, har fått 700 kr. i statsbidrag för att delta i en internationell kongress i gamla testamentets exegetik i Leiden 30 augusti—2 september och i en internationell religionshistorisk kongress i Amsterdam 4—9 september.

Professor Geo Widengren, Uppsala, har även fått statsbidrag för att delta i den religionshistoriska kongressen i Amsterdam. I samband med den lämnar han dessa i förhandlingar om

Den nyskapande författaren

Till tacket från Thorsten Jonssons tidning skall fogas ett tack för vad han betytt för kamraterna i pressens organisationer, där han var en verksam medlem och medarbetare.

Det tack som nu skall bäras fram kommer från en ännu vidsträcktare krets — från alla dem som läst diktaren Thorsten Jonssons verk, dem som av den nu brutna livsgärningen fått minnen och förbivande spår i sitt själ.

Den svenska litteraturens tack till Thorsten Jonsson skall inte uttalas vid en bår som har emot det jordiska: det kommer att finnas uttryckt i många generationers svenska diktning, där hans verksamhet kommer att kunna spåras.

Ty Thorsten Jonsson var en av de diktare som fått sig förunnat att ge den svenska vitterheten en ny språkform, en ny prosastil, att berika den svenska berättande och resonerande prosans uttryckmöjligheter. Han fann den stilen hos amerikanska författare, som utarbetat den i beredskapsstämning under de år då illusionerna vittrade bort inför det andra världskriget. Men så som han gestaltade den blev den inte lånad, inte översatt. Han stöpte om den till ren och fläckfri svenska, med folklig klangbotten, från den norrländska dikttraditionen han som litteraturforskare uppspårat och karaktäriserat. Även när han direkt översatte de stora amerikanerna lät samtalen förtroligt hemmasvenska.

Det var en stil han arbetat sig fram till under sitt sökande och irrande och experimenterande 1930-tal. Han hade redskapet färdigt år 1939, i sin första, epokgörande novellsamling, färdigt att begagnas av alla de unga och mycket unga som sökte uttrycksmedel inför det andra, det värre världskriget. De har alla gjort bruk av redskapet. Det ägnar sig att ge uttryck åt trots, besvikelse, genomskådande, blottläggande. Thorsten Jonssons egna prosaböcker kom alla att handla om en krigsvärld — krigsvärlden där ute och den ännu värre djupt i människans inre. Men det var inte alldeles fel vad någon sade om den första novellsamlingen, att den var en bok om fred. Harmen fanns där inför allt livsförlorande — öppnast biktad, ibland nära förtvivlan, i romanen "Konvoj" —, men rotad i en stark förtröstan till de stilla fredsbyggande krafterna och försatt med en medkänsla utan gränsmed de elända som kallas brottsliga — se "Fly till vatten och morgon".

Thorsten Jonssons litterära gärning var en nyhetstjänst och rapporttjänst, en ständig påminnelse om diktens international. Den var också ett mönster och föredöme som osvikligt övning i moral, artistisk, intellektuell, även den moral som är otvetydigt engagemang i frihetens och samkänslans fundamentala samhälleliga värden. Men innerst från hans väsen bars den upp av mystik — den oavhändelige tro en ärlig människa finner fotfäste i sedan allt blivit prövat, sedan hon kan säga sig: "Ich hab meine Sache auf nichts gestellt." Det är samma förvissning, samma trygghet bortom illusionerna som uttrycks i den urgamla ritualens ord:

"Av jord är vi komna. Jord skall vi åter bliva."

Jord. Närande jord. Tack, Thorsten Jonsson, för vad du hann så i oss.

IVAR HARRIE

Vattenfallsstyrelsen får reglera Vojmsjön

Vattenfallsstyrelsen fick på fredagen Mellanbygdens vattendomstols tillstånd att reglera Vojmsjön i Vilhelmina socken till förmån för kraftverken i Ångermanälven. I första hand är det Nämforsen och Forsmokraftverken som kommer att öka nytta av de vattenmagasin som skapats i Vojmsjön.

Genom den nu meddelade domen tillåts en variation på åtta meter i sjöns vattenstånd. Den regleringsgift som vattenfallsstyrelsen årligen skall inbetala till länsstyrelsen i Umeå beräknas till cirka 20.000 kr. Från och med 1951 tills vidare skall årligen utplanteras 500.000 skyngel, 10.000 ensomriga laxöringsyngel och 10.000 ensomriga harryngel i sjön. Som vanligt i mål av detta slag har sökanden dömts till ersättning till

bildandet av en internationell union av religionshistoriker.

Professor Anders Kristenson, Stockholm, har fått resebidrag på 1,000 kr. för att delta i en kongress för tuberkulos i Köpenhamn 3—6 september samt i en kongress för invärtes medicin i Paris 11—14 september.

— Även docent Helge Ljungberg, Uppsala, har fått resebidrag för att delta i religionshistoriker-kongressen i Amsterdam 4—9 september.

Docent E. Åkerberg vid Lantbrukshögskolan har fått resebidrag för att USA studera fodervaxtodling och förädling av foderväxter.

Jättemönstring av modern konst vid originell "omhängningsexpo"

Intendent Bo Wennberg, Liljevalchschefen Folke Holmér och professor Otte Sköld beundrar dansken Willumsens porträtt "Konstnärshustru", som är ett av de 400 numren i Nationalmusei stora modernistuppbåd.

I vänstan på det hett efterlängtade museet för modern konst drar Nationalmuseum den 5 september in i Liljevalchs konsthall med den största utställning av modern svensk och utländsk konst som förekommit i vårt land. Utställningen, som varar en månad, är även originell ställvis att den vill visa den stora allmänheten hur ett modernt museum kan och bör arbeta. Bl. a. kommer man under utställningsmånaden att göra två omhängningar.

Redan i maj började vederbörande inom Nationalmuseum planlägga utställningen, i juni fraktade man över de flesta tavlorna, och nu har man nått så långt med hängningen att Nationalmuseichefen, professor Otte Sköld, på fredagen kunde dra undan en flik av förhänen för pressens inbjudna.

Utställningen kallas "Det moderna museet" och har förutom det konstpedagogiska syftet även karaktär av provhängning för det nya, från sitt färverkligande, ännu tämligen avlägsna museet. Bl. a. har man en sal där föregångarna till det moderna svenska måleriet presenteras. Nationalmusei samlingar av 1900-talskonst från de nordiska grannländerna är numera så stora att man fått gallra kraftigt bland framför allt finnarna.

I den svenska avdelningen har särskilt 30- och 40-talen fått en fyllig representation. Vid omhängningarna, som sker över en natt, kommer man att närmare kunna studera vissa perioder i Karl Isaksons konst. Hilding Linnqvist och Fritjof Schildt, som museet har mycket av, blir jämte Vera Nilsson särskilt fylligt företrädda representanter för sin generation. Det utomnordiska måleriet blir främst av franskt märke med Matisse, Utrillo, Chagall och Picasso i spetsen.

Sammanlagt blir det omkring 400 utställningsnummer. Förutom måleri bjuder man även på skulptur, teckningar och grafik samt en mindre avdelning konsthantverk, främst textiler och glas.

Jordbruksråd för prisfrågor

Till ledamöter i jordbruksnämndens råd, som inrättats för överläggningar mellan jordbruksnämnden och den till nämnden anslutna kommissionen för kristoppstöre på livsmedelsområdet, har till utgången av juni 1953 utsetts:

Beträffande frågor på jordbrukets område: Riksdagsman Andersson, Tungelsta, lantbrukare B. Blomkvist, Trosshammar, Drottningholm, landstingsman Bernhard Ekström, Sörbyn, Åsgarn, landstingsman A. Eriksson, Beateberg. Knislinge, riksdagsman Falk, Grebo, förbundsordförande A. Johansson, Stockholm, godsägare Gösta Liedberg. Assmåsa, Söderberg, fru Ida Magnusson, Sundsvall, riksdagsman Norup, Knislinge, lantbrukare E. Själander, Viken, Prästa, riksdagsledamoten fru Gärda Svensson, Långås, fil. kand. G. Rehn, Stockholm, direktörerna Y. Borg, G. Borgström, Hj. Carlbom, Hj. Degerstedt, och K. Möller, Stockholm, samt:

Beträffande prisregleringsfrågor på fiskets område: riksdagsman Levin, Kämpinge, kontrollör H. Myrgren, Hudiksvall, riksdagsman Ubbult, Öckerö, direktör J. W. Petterson, Göteborg, affärschefen M. Stidner, Göteborg, direktör K. Sjöman, Gravarne, affärschefen A. Swedendahl, Bromma, och direktör O. Bjerling, Borås.

Kalkylexperter. Till ledamöter i expertdelegationen som skall handha de kalkyler över jordbrukets inkomster och kostnader, vilka ligger till grund för prisättningen på jordbrukets produkter och förnödenheter — kalkylsakkunniga — har till utgången av juni 1953 förordnats generaldirektör Söderström, jordbruksnämnden, ledamoten av nämnden Mauritz Bonow, e. o. byråchefen i nämnden Lars Jureen, direktör Stenagård, lantbrukarförbundet, företrädaren för jordbrukets utredningsinstitutet Halvdan Aastrand, fil. kand. Gösta Rehn, Stockholm, och agronom Clas-Erik Odhner, Stockholm.

Fortsatt ostsubvention. Till subventionering av priserna på havreprodukter under andra halvåret i år har regeringen anvisat 1,3 miljoner kr. och för den svenskttillverkade osten under juli—augusti 8 miljoner kr.

en rad åtgärder av jordbruk intill sjön. I ett fall åtades vattenfallsstyrelsen att inlösa en fastighet för 26.000 kr.

(Annons)

Kemtvätt på rätt sätt: grundligt och ekonomiskt, så som den utbildat vid Saltsjöbadsskolan, landets specialfirma i branschen, är god hälsekonomi, en utgift som blir en inkomst. Tel. Växel 19 02 80.

Transportmateriel

Motorer

Byggnadsmaskiner

Hushållsmaskiner

För industribruk: Traktor typ T4-302 med 2-takts Bergbossimotor, 10 hk, 2-växlad fram och back, luftgummihjul.

BERGBOLAGEN
AKTIEBOLAG · LINDESBERG
STOCKHOLM Tel. 23 45 40 · GÖTEBORG Tel. 17 48 30 · MALMÖ Tel. 711 26

BAUR elrullar för transportanordningar. Kort leveranstid, konkurrenskraftiga priser.

Ingenjörsfirman
SANDBLOM & STOHNE
Stockholm 30 · Telefon: 32 00 60 Aktiebolag
Göteborg, tel. 13 54 13, 13 05 98 — Malmö, tel. 363 20, 363 60

Aluminium
av naturen lätt
genom tekniken starkt

Vi tillverkar högvärdiga, härdbara och korrosionsbeständiga originallegeringar i form av tackor och säljer även från verk eller lager halvfabrikat såsom plåt, folier, rondeller, profiler, rör, tråd, al-pulver och al-pasta för målning.

AB SVENSKA ALUMINIUMKOMPANIET SAKO
Försäljningskontor och tekn. upplysningar Kungsgatan 28, Stockholm 3. Tel. 23 09 20 (växel).
Representant för Aluminium Union Ltd., London, och A/S Nordisk Aluminium Industri, Oslo.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.